

Examen VMBO-KB
2005

tijdvak 1
donderdag 26 mei
9.00 – 11.00 uur

MAATSCHAPPIJLEER 2 CSE KB

Dit examen bestaat uit 42 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 52 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

500010-1-642o

● **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

tekst 1

Enquêtevraag aan Marokkaanse jongeren in Nederland:

“Komt, volgens jou, verplichte uithuwelijking bij Marokkanen in Nederland voor?”

Jazeker: 22 procent

Ja, bij een minderheid: 41 procent

Ik denk het niet: 30 procent

Weet niet: 7 procent

naar: Utrechts Nieuwsblad van 25 april 2003

- 2p ○ 1 → Schrijf de juiste vetgedrukte woorden op die horen bij de onderstaande zinnen.
- 1 In tekst 1 staat een kenmerk van een **allochtone cultuur / religieuze subcultuur**.
 - 2 Met name leden van allochtone groepen van de **eerste / tweede** generatie nemen gebruiken over van de autochtonen.

tekst 2

Leuke Indische oma's in Zonnehof

Tilburg raakt weer in de ban van het muziekfestival Festival Mundial. Gisteren bezocht de muziekgroep Anak Wayang uit Indonesië de ouderen in zorgcentrum Zonnehof.

De 74-jarige Prully Pfeiffer schuifelt naar de tafel met de jonge artiesten toe. Ze maakt een praatje met de 13-jarige Dhika Mayasara Fitrina. In het Javaans. Dhika lacht verlegen. "Echt leuk dat deze groep hier langskomt", vindt Prully. Ze woont in een van de aanleunwoningen van zorgcentrum Zonnehof en komt elke woensdag naar het Kumpalan Orang Tua, de inloopdag voor Indische en Molukse ouderen in Zonnehof.

naar: Brabants Dagblad van 12 april 2002

- 1p ● 2
- Waarom zijn Indische mensen naar Nederland gekomen?
- A Ze kwamen hier studeren en de meesten zijn toen gebleven.
 - B Ze werden als 'gastarbeiders' door Nederlandse bedrijven naar Nederland gehaald.
 - C Ze zagen geen toekomst in de nieuwe republiek Indonesië.

Ambon

Atus Kappuw werd op 3 december 1924 geboren in het dorpje Hutumuri op Ambon. Aan de muur van zijn huis in de Molukse wijk in Capelle aan den IJssel hangt een grote foto van zijn dorp. Rieten daken steken uit boven een groene golf van palmbomen.

bron: *Rotterdams Dagblad van februari 2003*

- 1p ● 3 Uit tekst 3 blijkt een gevoel van heimwee naar Ambon. De integratie van de Molukse groep in de Nederlandse samenleving is moeizaam verlopen. Wat is de belangrijkste reden waarom de integratie van de Molukse groep moeizaam is verlopen?
- A De Molukkers hadden geen verblijfsvergunning. Die is pas veel later gekomen.
 - B De Molukkers leefden in kampen in afwachting van de terugkeer naar de Molukken.
 - C De Molukkers verstonden in de eerste periode geen Nederlands.
- 1p ● 4 In de jaren zestig en begin zeventig van de vorige eeuw kwamen de eerste groepen moslims naar Nederland. Wat was toen het beleid van de Nederlandse overheid?
- A Deze groepen werden geweerd en moesten zo snel mogelijk Nederland uit.
 - B Er was nauwelijks beleid. Er werd gedacht dat het verblijf van tijdelijke aard zou zijn.
 - C Integreren met behoud van eigen identiteit.
 - D Zo snel mogelijk volledig aanpassen aan de Nederlandse cultuur.

Winkeliers Wapenveld worden vervolgd wegens discriminatie

Het openbaar ministerie in Zutphen gaat drie winkeliers uit Wapenveld vervolgen wegens discriminatie van asielzoekers. Na een diefstal hingen zij afgelopen zomer bordjes op met de mededeling dat er maar één asielzoeker per keer naar binnen mocht. In Wapenveld is sinds maart een asielzoekerscentrum (AZC) met 570 bewoners gevestigd. Burgemeester W. Hoornstra van de gemeente Heerde, waar Wapenveld onder valt, zei de bordjes hoogst verwerpelijk te vinden. Ook vóór de komst van het AZC kwam winkeldiefstal al voor.

naar: *De Telegraaf van 20 december 2002*

- 1p ● 5 Waarom is er in tekst 4 sprake van discriminatie?
- A Asielzoekers worden anders behandeld dan andere bewoners uit Wapenveld.
 - B Asielzoekers worden verdacht van diefstal.
 - C De burgemeester vindt de bordjes van de winkeliers verwerpelijk.
 - D De winkeliers uit de tekst hebben vooroordelen.

tekst 5

- 1 Van Surinamers wordt gezegd dat zij veel respect hebben voor de ouderen.
- 2 De nuchtere Nederlanders zoeken hun geluk in individuele vrijheid.
- 3 Bij veel 'nieuwe' Nederlanders staat de traditionele familieband hoog in het vaandel.

bron: *Hallo Holland, Teleac april 2003*

- 1p ○ 6 → Welk cultuurtype (ik-cultuur of wij-cultuur) hoort bij 1, 2 en 3 uit tekst 5?
Doe het zo:
*Neem onderstaande nummers over en schrijf achter de nummers **ik-cultuur** of **wij-cultuur**.*

1 ...

2 ...

3 ...

- 3p ○ 7 Hieronder staat een aantal beschrijvingen van personen:
1 Iemand wiens familie al verschillende generaties in Nederland woont.
2 Iemand die in Nederland een verzoek indient om als vluchteling te worden erkend.
3 Personen die niet officieel in Nederland mogen verblijven.

Hieronder staat een aantal begrippen:

- vluchteling
- asielzoeker
- allochtoon
- illegaal
- autochtoon

→ Welke beschrijving hoort bij welk begrip?

Doe het zo:

Neem de onderstaande nummering van de beschrijvingen over en zet daar achter het juiste begrip. Let op: er blijven twee begrippen over.

1 ...

2 ...

3 ...

tekst 6

Herkomst

Nederland heeft in 2003 al bijna 1 miljoen allochtonen, de derde generatie niet meegeteld. Dat was niet verwacht, toen overheid en bedrijven op zoek gingen naar gastarbeiders in de jaren 60. Eerst zocht Nederland gastarbeiders in Italië en Spanje, later in en

bron: *Allochtonië, Migranten in Nederland, Meulenhoff en de Volkskrant 2003*

- 1p ● 8 Welke landen horen op de stippellijntjes in tekst 6 te staan?
- A De Nederlandse Antillen en Aruba
 - B Iran en Somalië
 - C Suriname en Indonesië
 - D Turkije en Marokko
- 2p ○ 9 De groep allochtonen is sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw flink gegroeid in Nederland. Een van de redenen was dat Nederland gastarbeiders nodig had.
→ Noem twee andere redenen voor de groei van allochtone groepen in Nederland.

tekst 7

Geen geld voor lessen in allochtone talen

Basis- en middelbare scholen krijgen vanaf 1 augustus volgend jaar geen geld meer voor onderwijs in allochtone levende talen.
Het kabinet vindt dat onderwijs in Turks, Arabisch en andere allochtone moedertalen
Voorstanders van allochtone talen beweren dat de lessen in de praktijk worden gebruikt om Nederlands te leren met gebruik van de moedertaal.

bron: *Het Parool van 23 augustus 2003*

- 1p ● 10 Welke woorden moeten op de puntjes in tekst 7 worden ingevuld?
- A de gezinshereniging bevordert.
 - B de integratie tegenwerkt.
 - C het toelatingsbeleid belemmert.

foto 1

bron: <http://www.gotika.nl/>

- 1p **11** Foto 1 is van een meisje dat tot een bepaalde jongerensubcultuur behoort. Sommige jongeren voelen zich erg aangetrokken tot een bepaald soort muziek en zijn ook als groep herkenbaar bijvoorbeeld door de kleding die zij dragen.
- Noem naast een bepaald soort muziek en kleding een ander kenmerk van een jongerensubcultuur.

tekst 8

Taaltoets voor alle kleuters

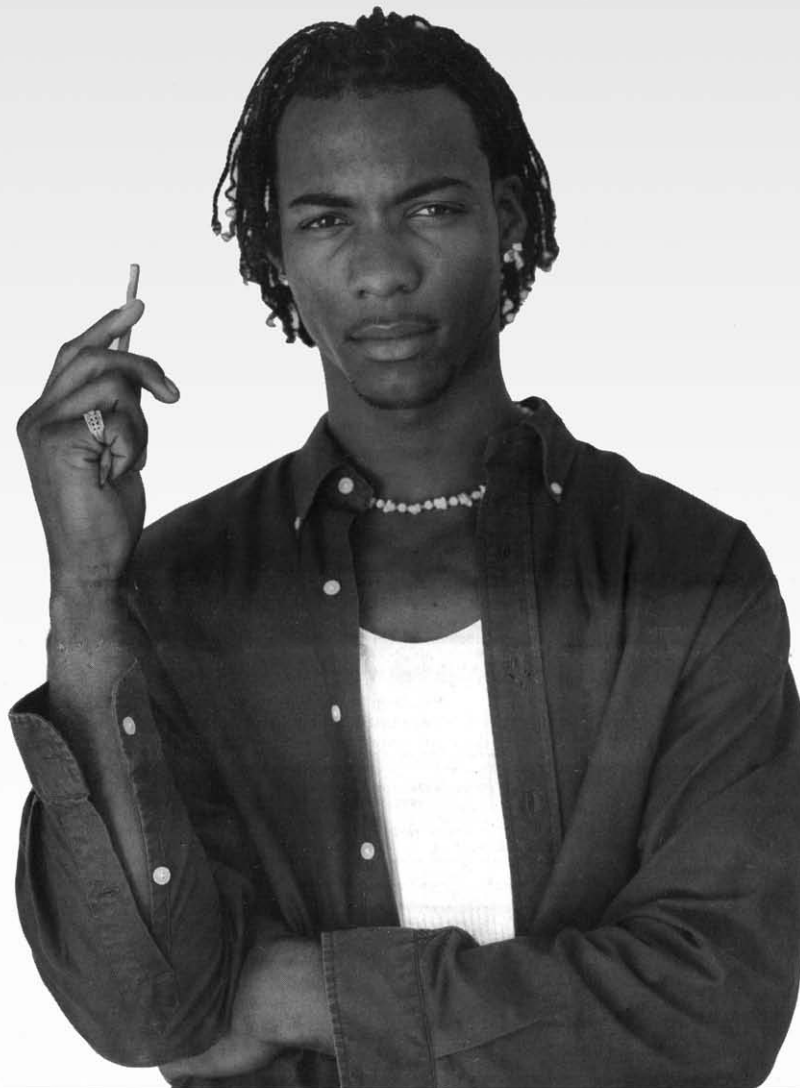
DEN HAAG - Kleuters die voor het eerst naar de basisschool gaan moeten een verplicht taalexamen afleggen. Als blijkt dat de kinderen de Nederlandse taal niet of nauwelijks beheersen en een taalachterstand hebben dan volgt verplicht bijles.

bron: *De Telegraaf van 27 juni 2002*

- 2p **12** De taaltoets uit tekst 8 is een voorstel van het kabinet. Het goed beheersen van de Nederlandse taal is belangrijk om geen achterstand in het onderwijs op te lopen. Dit geldt met name voor allochtone groepen.
- Noem twee **andere** overheidsmaatregelen om achterstanden van allochtone leerlingen in het onderwijs te bestrijden

- 1p ● **13** De regering komt met een nieuwe wet om het voor burgers moeilijker te maken een bruid of bruidegom uit het buitenland te halen. Als Eddie de Boer uit Zwolle dit op de tv hoort, besluit hij zijn Italiaanse vriendin Maria zo snel mogelijk naar Nederland te halen. Hij wil met haar gaan trouwen, voordat de wet er is.
- Waarom hoeft Eddy zich eigenlijk geen zorgen te maken?
- A** De nieuwe wet geldt voor allochtonen en niet voor autochtone Nederlanders.
 - B** Maria is afkomstig uit een land van de Europese Unie en dan heb je geen toestemming nodig.
 - C** Volgens het Verdrag van Genève kan de regering het over laten komen van een huwelijkspartner naar Nederland niet moeilijker maken.

Wij snuiven inderdaad héél wat op...

...kennis, wel te verstaan!

Wij, Antilliaanse jongeren, balen ervan dat onze prestaties overschaduw worden door ontoelaatbaar gedrag van een klein deel van onze landgenoten. De meeste Antilliaanse jongeren werken wél op een goede manier aan hun toekomst. Zo studeren er ruim

4000 Antillianen aan Nederlandse MBO's, HBO's en universiteiten. Voor een eilandengroep met minder inwoners dan de gemiddelde Nederlandse provinciestad zijn dat er nogal wat. We zijn trots op wie we zijn en laten dat niet verpesten door een kleine groep.

Antilliaanse jongeren mogen er zijn.

bron: de Gelderlander van 6 september 2003

Zie de advertentie.

- 1p ● 14 Antilliaanse jongeren hebben deze advertentie laten plaatsen als reactie op de negatieve beeldvorming over Antilliaanse jongeren.
Hoe noemen we die negatieve beeldvorming?
- A assimilatie
 - B discriminatie
 - C integratie
 - D stereotypering

tekst 9

Een vrouw vertelt:
Mijn vader was korporaal bij het KNIL en heeft geen andere opleiding gehad. Hij leefde in de veronderstelling dat we hier maar tijdelijk zouden blijven. Zoals de hele eerste generatie dat geloofde. Toch heeft hij door het volgen van cursussen zich verder ontplooid. Hij is bijvoorbeeld op zijn werk eerste man geworden en is daardoor een voorbeeld voor zijn kinderen geweest.

bron: Holland ligt niet dicht bij de hemel. Auteur: Wies van Groningen, 2003.

- 1p ● 15 Van welke afkomst is de vrouw in tekst 9?
- A Antilliaanse
 - B Molukse
 - C Surinaamse
 - D Turkse
- 2p ○ 16 Allochtonen kunnen hun achterstand op de arbeidsmarkt bijvoorbeeld verbeteren door het volgen van cursussen, zoals in tekst 9.
→ Noem een andere manier dan het volgen van cursussen waarop een allochtoon zelf zijn positie op de arbeidsmarkt kan verbeteren. Noem ook een manier voor de samenleving om de achterstand van allochtonen te verbeteren op de arbeidsmarkt.
- Doe het zo:*
Neem de onderstaande woorden over en schrijf het antwoord erachter.
allochtoon zelf: ...
de samenleving: ...

De bruiden blijven komen

Wie aan immigranten denkt, denkt aan asielzoekers. Dat is merkwaardig, want asielzoekers vormen een kleine minderheid. Over de grootste groep is veel minder discussie: dat zijn de mensen die naar Nederland komen om er te trouwen of zich bij een gezin te voegen. De VVD en het CDA stellen strengere regels voor: laat een bruid in Marokko eerst de taal leren, voordat ze naar Nederland mag reizen. Of stel hogere eisen aan het inkomen van de bruidegom.

bron: Allochtonië, Migranten in Nederland, samenstelling Toine Heijmans, de Volkskrant en J.M. Meulenhof bv, Amsterdam 2003

Zie tekst 10.

- 1p ● 17 Nederland voert een restrictief toelatingsbeleid, maar mag migranten die hier komen door gezinshereniging en gezinsvorming niet weigeren.
Op grond van welke overeenkomst mag de overheid deze migranten geen verblijfsvergunning weigeren?
- A artikel 1 van de Grondwet
 - B de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens
 - C het akkoord van Schengen
 - D het vluchtelingenverdrag van Genève
- 2p ○ 18 In tekst 10 staat een voorbeeld van het restrictief toelatingsbeleid voor immigranten.
→ Noem twee argumenten waarmee de **overheid** een restrictief toelatingsbeleid verdedigt.

'Klem tussen twee werelden'

naar: NRC Handelsblad van 27 mei 2003

- 1p ● 19 Deze uitspraak stond boven een krantenartikel over de problemen die Marokkaanse jongeren hebben in Nederland.
Wat wordt met deze uitspraak bedoeld?
- A Marokkaanse jongeren leven met hun ouders in wijken van grote steden met veel allochtonen. Deze manier van wonen wijkt sterk af van de manier waarop de autochtone Nederlanders wonen en leven.
 - B Marokkaanse jongeren moeten rekening houden met de cultuur van hun ouders. Deze cultuur is vaak anders dan de Nederlandse normen en waarden die deze jongeren ook leren via school en de media.
 - C Marokkaanse jongeren vormen een jongerensubcultuur. Deze cultuur is anders dan de waarden en normen die op school gelden. Gevolg is dat deze jongeren minder goed leren.

tekst 12

Bepaalt de minister-president de satire?

DEN HAAG - Premier Balkenende roept op tot een debat over de grenzen aan satire over het koninklijk huis. Een slimme zet of juist een reden tot meer spotzucht? Vijf betrokkenen zullen aangeven hoe zij hierover denken, onder wie Maartje van Weegen, journaliste van het NOS-Journaal. In een interview maakt zij duidelijk wat haar standpunt is.

naar: de Volkskrant van 11 november 2003

Kopspijkers: Jack Spijkerman

- 1p ○ 20 Minister-president Balkenende vond dat bepaalde satirische programma's op de televisie zoals Kopspijkers en EgoLand te ver gingen bij het bespottelijk maken van het koninklijk huis. De regering kan deze satireprogramma's niet verbieden.
→ Door welk grondrecht in een democratische samenleving kan de regering deze programma's **niet** verbieden?
- 1p ● 21 *Zie tekst 12.* Welke functie van de media vervult het interview van Maartje van Weegen in de Volkskrant?
- A het aandragen van onderwerpen voor de politieke agenda
 - B het aanzetten tot meningsvorming
 - C het controleren van politici

Rechten van verdachten in het geding

Om de veiligheid van de burgers te vergroten, schaft het kabinet de belangrijkste rechtsbeginselen af. Vooral de rechten van een verdachte worden in de voorstellen ingeperkt.

Dit schrijven 35 topjuristen in een brief. Men verwijt de regering dat deze denkt dat met meer opsporingsbevoegdheden en inperking van het recht van de verdachte (zwijgrecht) de criminaliteit een halt kan worden toegeroepen. "Dat is een illusie", aldus de juristen.

naar: *Trouw van 12 september 2002*

- 1p ● 22 Welk kenmerk van de rechtsstaat verdedigen de juristen in tekst 13?
- A de bescherming van de burger tegen de macht van de overheid
 - B de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht
 - C de parlementaire democratie
 - D het respect voor minderheden

Duizenden begroeten Nobelprijswinnares in Teheran

TEHERAN (ANP) - Duizenden inwoners zijn dinsdag naar het vliegveld van de Iraanse hoofdstad Teheran getogen om Nobelprijswinnares voor de Vrede Shirin Ebadi te verwelkomen. Na aankomst pleitte ze voor de onmiddellijke vrijlating van alle politieke gevangenen.

Een officiële delegatie was niet aanwezig op de luchthaven om haar te begroeten. De 56-jarige juriste keerde terug uit de Franse hoofdstad. "Deze prijs is niet alleen voor mij, maar voor allen die voor vrede, democratie, mensenrechten en rechtvaardigheid zijn", aldus een zichtbaar geëmotioneerde Ebadi tegen de ongeveer tienduizenden belangstellenden onder wie veel vrouwen.

bron: *ANP van 14 oktober 2003*

- 1p ○ 23 → Geef aan of de volgende twee uitspraken naar aanleiding van tekst 14 juist of onjuist zijn:
- 1 Iran is een voorbeeld van een dictatuur.
 - 2 In Iran worden mensen gevangen gezet die kritiek hebben op de regering.
- Doe het zo:*
Neem de onderstaande woorden over en schrijf het antwoord erachter.
- Uitspraak 1 is ... (juist/onjuist.)
Uitspraak 2 is ... (juist/onjuist.)

Eerste verhoor enquêtecommissie begonnen

De parlementaire enquêtecommissie Srebrenica is maandag rond 10.00 uur haar eerste verhoren begonnen. Met de enquête wil de Tweede Kamer een definitief politiek oordeel vellen over de gebeurtenissen rond de uitzending van Dutchbat. De soldaten van Dutchbat hadden de opdracht van regering en parlement om de Bosnische moslimenclave Srebrenica te beschermen tegen Bosnisch-Servisch geweld.

De commissie ondervraagt op de eerste dag van het onderzoek een aantal Dutchbatofficieren, die de val van de enclave in juli 1995 hebben meegemaakt.

bron: De Telegraaf van 10 november 2002

- 1p ● 24 Welke taak oefent het parlement uit in tekst 15?
- A de controlerende taak
 - B de wetgevende taak
 - C de rechtsprekende taak
 - D de uitvoerende taak

“SGP handelt in strijd met internationale verdragen”

De SGP wordt voor de rechter gedaagd omdat vrouwen geen lid van die partij mogen worden. “Nederland houdt zich niet aan internationale verdragen.” De stap naar de rechter is een zwaar middel, maar de SGP en de Staat hebben genoeg tijd gehad om iets te doen aan het probleem in de SGP, zegt het Clara Wichmann Instituut (CLWI). Daarom daagde het gisteren beide partijen voor de rechter.

naar: NRC Handelsblad van 14 november 2003

- 1p ● 25 Welke grondrechten staan in het probleem van tekst 16 tegenover elkaar?
- A gelijkheid voor de wet en godsdienstvrijheid
 - B godsdienstvrijheid en vrijheid van meningsuiting
 - C persvrijheid en gelijkheid voor de wet
 - D vrijheid van vereniging en persvrijheid

Wethouder vertrekt

Wethouder Steens (Leefbaar Oegstgeest) gaat een camping in Frankrijk beginnen. De Oegstgeestse wethouder van welzijn en onderwijs zegt het college per 1 januari vaarwel. Wie de opvolger van Steens wordt, is nog niet bekend.

naar: *Leidsch Dagblad van 1 oktober 2003*

- 1p ● 26 Wat gaat er gebeuren na het vertrek van wethouder Steens?
- A De burgemeester gaat op zoek naar een nieuwe wethouder.
 - B De burgers van Oegstgeest gaan een nieuwe wethouder kiezen.
 - C De partij Leefbaar Oegstgeest gaat op zoek naar een nieuwe wethouder.
 - D Er komen nieuwe verkiezingen voor de gemeenteraad.

tabel 1

De verkiezingsuitslag voor de Tweede Kamer van 22 januari 2003

zetels	
CDA	44
PvdA	42
VVD	28
SP	9
GroenLinks	8
LPF	8
D66	6
ChristenUnie	3
SGP	2

bron: *www.detweedekamer.nl*

- 1p ● 27 Welke conclusie naar aanleiding van tabel 1 is juist?
- A De christen-democratische partijen hebben de meerderheid in de Tweede Kamer.
 - B De liberale partijen zijn groter dan de christen-democratische partijen.
 - C De rechts-extremistische stroming is vertegenwoordigd in de Tweede Kamer.
 - D De sociaal-democratische partijen hebben meer zetels dan de liberale partijen.

Wat is besturen?

In de gemeente heeft 1 het laatste woord. Die beslist waaraan de gemeente geld uitgeeft.

..... 2 maakt een voorstel voor 1

bron: *Wie bestuurt de gemeente, Instituut en Politiek*

- 2p ○ 28 → Wat moet er op de stippelijntjes bij nummer 1 en 2 in tekst 18 komen te staan? Kies uit de volgende begrippen: de burgemeester, het college van B & W, de gemeenteraad, de minister van Binnenlandse Zaken, de politie.

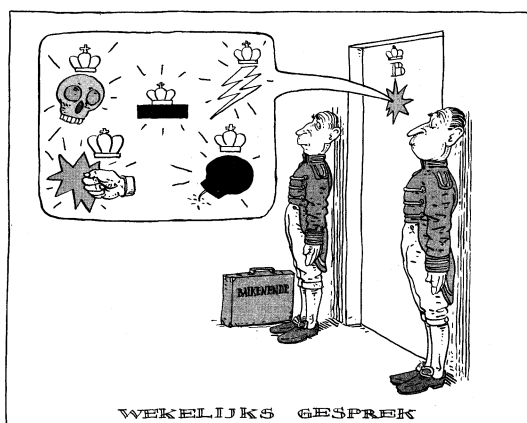
Doe het zo:

Neem de nummers 1 en 2 over en schrijf achter elk nummer het juiste begrip.

1 is ...

2 is ...

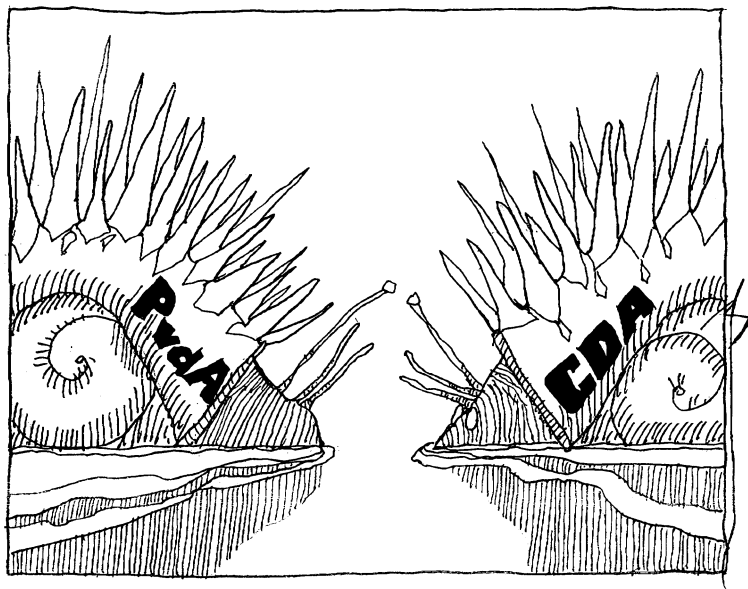
cartoon 1

bron: *Joep Bertrams in Het Parool van 13 oktober 2003*

- 1p ● 29 Volgens de tekenaar is de koningin duidelijk ergens boos over. Wat kan de koningin doen als zij het ergens **niet** mee eens is? Zij kan
- A de betreffende minister op het matje roepen.
 - B de Tweede Kamer toespreken.
 - C een Koninklijk Besluit uitvaardigen.
 - D het probleem bespreken met de minister-president.

cartoon 2

TEKENING: FRITS MÜLLER

bron: NRC Handelsblad van 21 februari 2003

- 1p ● 30 Deze tekening spot met het overleg tussen de twee grootste partijen na de verkiezingen van januari 2003. PvdA (de slak links) en CDA (de slak rechts) wilden samen een regering vormen.

Als dat gelukt was dan zou

- A een coalitie van liberalen en christen-democraten zijn ontstaan.
- B een coalitie van sociaal-democraten en christen-democraten zijn ontstaan.
- C een fractie van sociaal-democraten en christen-democraten zijn ontstaan.
- D een fractie van liberalen en sociaal-democraten zijn ontstaan.

Staatssecretaris Nijs: studenten moeten meer gaan lenen

DEN HAAG (ANP) - Studenten moeten meer gaan lenen om hun studie te bekostigen. Bovendien blijven ze een beurs houden. Dat zei staatssecretaris Nijs (Onderwijs) in een reactie op het rapport van de commissie-Vermeend. Hoeveel studenten in een nieuw stelsel meer moeten gaan lenen, wilde Nijs nog niet zeggen. Ze gaat eerst de komende tijd nog met groepen individuele studenten in gesprek om haar gedachten hierover te bepalen.

naar: *Utrechts Nieuwsblad van 30 oktober 2003*

- 1p ● 31 Heeft staatssecretaris Nijs (zie tekst 19) toestemming nodig om deze plannen uit te voeren?
- A Ja, van de meerderheid van de studenten.
 - B Ja, van de meerderheid van de Tweede en Eerste Kamer.
 - C Nee, want zij is als staatssecretaris verantwoordelijk voor het onderwijs aan studenten.
 - D Nee, want zij is de baas van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

tekst 20

Duivenoverlast

ZUTPHEN - De duivenoverlast in Zutphen kan alsnog bestreden worden. Bij de raadsvergadering van Zutphen werd een bedrag van 2.500 euro toegekend aan Duivenwerkgroep Zutphen om het project te financieren. Vorige maand was er nog sprake van dat het plan niet kon doorgaan, omdat er niet genoeg geld beschikbaar was. Bij de actie worden nepeieren in speciale duiventillen geplaatst om de duiven weg te lokken.

bron: *De kabelkrant van Gelderland afdeling Zutphen van 4 november 2003*

- 1p ● 32 Welke uitspraak naar aanleiding van tekst 20 is juist?
- A Als het project niet slaagt, moet de Duivenwerkgroep het geld teruggeven.
 - B Elke gemeente moet nu 2.500 euro uitgeven om duivenoverlast te bestrijden.
 - C Gemeenten die last van duiven hebben, moeten een Duivenwerkgroep instellen.
 - D Het College van B en W zorgt ervoor dat de werkgroep het geld ontvangt.

tekst 21

Partijleden willen meer aandacht voor milieu

... moet veel meer aandacht besteden aan milieu, rentmeesterschap en duurzame ontwikkeling. Dit is de belangrijkste uitkomst van een onderzoek onder drieduizend partijleden.

bron: de Volkskrant van 1 november 2003

- 1p ● 33 Welke naam moet worden ingevuld op de puntjes?
- A de PvdA
 - B de ANWB
 - C het CDA
 - D de Stichting Natuur en Milieu

tekst 22

Verkiezingskrant uitgangspunten

... wil principiële en praktische politiek bedrijven, met Gods Woord als basis. Dat betekent heldere en duidelijke keuzes maken.

naar: de verkiezingskrant van ... te Elburg

- 1p ● 34 Welke politieke partij moet op de puntjes in tekst 22 ingevuld worden?
- A de ChristenUnie
 - B D66
 - C GroenLinks
 - D de VVD

DEN HAAG – “Spreek ik écht met meneer Marijnissen? O, wat ben ik blij uw stem te horen. Ik vind het zo verschrikkelijk wat er nu allemaal gebeurt.” Het liep storm gisteren bij de telefonische protestactie van ouderenorganisaties tegen de bezuinigingen van het kabinet-Balkenende II (CDA, VVD, D66). Ruim 2000 ouderen stortten hun hart uit.

Vijftien politici en bestuurders van ouderenbonden zitten ervoor klaar. Een zeventigjarige vrouw uit Nijverdal heeft SP-leider Marijnissen aan de telefoon: “Ik heb verschillende soorten reuma. Maar ze hebben me nog nooit klein gekregen. Alleen dreigen de kosten nu door de kabinetsplannen de pan uit te rijzen. Dat kan ik niet betalen, meneer Marijnissen. (...). Wij hebben dit land toch opgebouwd?” De SP-leider belooft de klacht te noteren. “Ik hoop dat u toch nog een prettige dag heeft.”

bron: *Nederlands Dagblad van 30 oktober 2003*

- 1p ● 35 Welke mogelijkheid van **individuele burgers** om invloed uit te oefenen op het politieke besluitvormingsproces herken je in tekst 23?
- A deelnemen aan een actie van een belangengroep
 - B gebruik maken van een officiële inspraakmogelijkheid
 - C inschakelen van de media

Zie tekst 23.

- 1p ○ 36 Je kunt politieke partijen op verschillende manieren indelen.
- Schrijf de juiste vet gedrukte woorden op van onderstaande zinnen:
- 1 De partij van Marijnissen is een **linkse partij** / **rechtse partij**.
 - 2 De partij van Marijnissen is een **oppositiepartij** / **regeringspartij**.

Milieuplatform teleurgesteld in Leiderdorpse raad

LEIDERDORP - Het Milieuplatform Leiderdorp voelt zich niet serieus genomen door de gemeenteraad. De leden van het platform, dat vijf jaar geleden is opgericht om de raad en het college te adviseren over kwesties die te maken hebben met natuur en milieu, beraden zich op hun positie. Dat meldt bestuurslid Joop van Huut. Volgens hem beschouwen de meeste partijen de leden als een stelletje extreme actievoerders.

bron: *Leidsch Dagblad van 28 oktober 2003*

- 1p ● 37 Welke uitspraak naar aanleiding van tekst 24 is juist?
- A De gemeenteraad moet de adviezen van het Milieuplatform opvolgen.
 - B Het college moet de adviezen van het Milieuplatform opvolgen.
 - C Het Milieuplatform heeft geen stemrecht in de gemeenteraad.
 - D Het Milieuplatform is een extreem-rechtse beweging.

Referendum over Markt

Er komt op 10 juni, de dag van de Europese verkiezingen, in Wijchen een referendum over de Markt. De coalitiepartijen die ooit met dit idee kwamen, houden voet bij stuk, zo bleek gisteren in de gemeenteraad.

De coalitiepartijen Leefbaar Wijchen, CDA en PvdA kwamen al in september 2002 met het voorstel de bevolking in een referendum een voorkeur voor de Markt van de toekomst uit te laten spreken. Dat voorstel werd door de gemeenteraad aangenomen. En uiteindelijk werd 10 juni 2004 als datum geprikt.

bron: de Gelderlander van 20 februari 2004

- 2p ○ 38 → Bij welke twee gelegenheden kunnen **de inwoners** van Wijchen **op 10 juni** gebruik maken van hun stemrecht?

Kies uit de volgende gelegenheden:

- 1 de verkiezingen van de gemeenteraad
- 2 de verkiezingen van het Europees parlement
- 3 de verkiezingen van de Tweede Kamer
- 4 een referendum over de Markt in Wijchen
- 5 de verkiezingen van een Europese president
- 6 deelnemen aan een stemming in de gemeenteraad van Wijchen

Doe het zo:

De gelegenheid ... en ... (vul twee nummers in)

Terneuzen in actie tegen diefstal van fietsen

De gemeente Terneuzen heeft zich bij de Fietsersbond aangemeld om mee te doen aan de speciale fietsdiefstalscan.

Een aantal deskundigen zal in samenwerking met de plaatselijke afdeling van de Fietsersbond een rapport opstellen. Daarin komen aanbevelingen voor een beleid dat moet leiden tot minder fietsdiefstal in de gemeente.

De Fietsersbond vindt dat de overheid meer moet doen om fietsdiefstal terug te dringen. Op lokaal gebied betekent dit dat gemeenten goede fietsrekken moeten plaatsen en dat bij de politie de aanpak van fietsdiefstal een hogere prioriteit krijgt.

naar: de Gelderlander van 6 januari 2004

- 2p ○ 39 De Fietsersbond is een belangengroep.
→ Waaruit blijkt, in de tekst, dat de Fietsersbond een belangengroep is?
Noem twee argumenten.

Compromis in de maak over Oost-Europese werknemers

Vooraf de ministers Zalm (Financiën) en Brinkhorst (Economische Zaken) liggen met elkaar over de kwestie overhoop. Zalm wil in navolging van Duitsland en Frankrijk de grenzen het liefst enkele jaren sluiten. Minister Brinkhorst is pertinent tegen het sluiten van de grenzen.

Staatssecretaris Rutte heeft voorgesteld niet meer dan 20.000 Oost-Europeanen toe te laten op de Nederlandse arbeidsmarkt.

bron: Haagsche Courant van 21 januari 2004

- 1p ● 40 In tekst 27 staat een compromis.
Waardoor worden in de Nederlandse politiek vaak compromissen gesloten?
Doordat
- A de meeste politieke partijen in het parlement dezelfde opvattingen hebben.
 - B geen enkele politieke partij of politicus het in de regering of parlement alleen voor het zeggen heeft.
 - C in een parlementaire democratie de volksvertegenwoordiging uiteindelijk de beslissing neemt.

Actie bedrijfsleven en overheid tegen criminaliteit

DEN HAAG (ANP) - Bedrijfsleven en overheid slaan de handen ineen om de criminaliteit in ondernemingen terug te dringen. "Dat lukt alleen gezamenlijk", aldus voorzitter J. Schraven van de werkgeversorganisatie VNO-NCW.

In een actieplan, dat zij dinsdag hebben ondertekend, staat als doelstelling dat de criminaliteit in bedrijven in 2006 met 10 procent en in 2008 met 20 procent verminderd moet zijn.

bron: Brabants Dagblad van 21 januari 2004

- 1p ● 41 Is volgens de tekst criminaliteit een politiek probleem?
- A Ja, want de overheid is betrokken bij de oplossing van het probleem.
 - B Ja, want de werkgeversorganisatie VNO-NCW is een belangenorganisatie.
 - C Nee, want het gaat alleen over criminaliteit in bedrijven. Burgers hebben er geen last van.
 - D Nee, want het probleem wordt niet alleen door de politiek maar ook door het bedrijfsleven aangepakt.

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

VVD-leden staan achter referendum

Ondanks de vurige pleidooien van de ereleden Vonhoff en Korthals Altes hebben de VVD-leden zich zaterdag achter een referendum over de Europese grondwet geschaard.

naar: Trouw van 29 september 2003

- 1p **42** De VVD-leden stemmen in met een referendum. Toch kleven er volgens tegenstanders veel nadelen aan het invoeren van een referendum.
→ Noem één nadeel.